

Böyük fikirlər eşqi ilə yazılan kitab

Adaşım, pədaqoji elmilər doktoru, professor, neça-neçə adlı mükafatlar laureatı, musiqişünas-estetik, fəhmli insan kimi həmkarları arasında sayılıb-seçilən Vidadi Xəlilovun müəllifliyi ilə araya-ərsəyə gələn bir çox ədəbi-pədaqoji məxəzərlə yaxından tanışam.

Onun bu yönündən sevimli oxucular ilə növbəti görüşü isə unudulmaz xanənda, mətin insan, ustad tarzan, talanlı aktor kimi tanınan, məşhur el sənətkarı Qulu Əsgərov haqqında olan "Dolanaram başına"nın heyret aləmi adında təqdim etdiyi nəfis tərtibatda, aydın zəka işığında qələmə aldığı monoqrafiyadır.

Bir haqiqət də etiraf edim ki,

toplu halında, ayrı-ayrı rəyçilərin təəssüratları əsasında yazılmış bu kitab, müəllif tərəfindən ciddi təhlil-təkrib edilmiş, ustad xanəndənin heyat və yaradıcılıq yoluna elmi-mənəvi siqletdən, kreativ düşüncəyə puzmasından şərt verilmişdir.

Redaktoru sənətsüaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, Azərbaycan Respublikasının əməkdar mədəniyyət işçisi Səadət Təhmircizadə, sənədlərin və fotoaların tərtibatçı Aydan Əsgərova, kompüter tərtibatçısı Könül Mikayilova olan nəşrin həm illüstrativ materialları, həm də məzmun lakonikası məlkure dəyərliyi baxımından çox təqdirliyə. Bu yönündən "Elm və təhsil" nəşriyyatının belə kitabları halisə gətirməsini uğurlu sayıb, yalnız əlqələməyə olar.

Onu da qeyd edək ki, müəllif bu mündəricədən olan kitabın yazılmasında peşəkərtliq sarıştəsi olan mütəxəssislərdir. Onun bu xidmətlərini kitabın titull sahəsində annotasiya şəklinə ifadə edən rəyçilər çox haqlı olaraq göstərirlər ki, "Professor Vidadi Xəlilov", "Bəstəkar Süleyman Ələsgərov", "Bəstəkar Qəmbər Hüseynli", "Bəstəkar

Qoxtay Zülfiqarov", "Akademik Mehdi Mehdişadə ömrünün işığı", "Sadiqlik nümunəsi" (əməkdar incəsənət xadimi, professor Nazim Kazımova həsr edilmiş), "Şirin səsin sədasi" (əməkdar artist Təhmircizadə Şirinov haqqında), "Ustad məhəbbəti, ustad sənəti" (xalq artisti Səkinə İsmayilova haqqında), "Zirvə yolu" (əməkdar elm xadimi, akademik Misir Mərdanov haqqında) monoqrafiyalarının müəllifi kimi tanınır. Milli musiqi mədəniyyətimizin inkişafı naminə geniş fəaliyyət göstərən Qulu Əsgərovun heyat və yaradıcılıq istiqamətləri haqqında aydın təsvüvü yaradan bu monoqrafiya ilə müəllif yenidən oxucuların - elm, sənətsəvərlərin görüşünə gəlir.

Möhtəşəmlikdə, dayanatda, sadiqlikdə, elcanlılıqda, Vətənsəvərlikdə tayı-barabarı olmayan adeşimin böyük sənət yolunda ustad sənətkarlar haqqında bu yönümlü tədqiqatları elm və sənət sahəsində çox necib təşəbbüs sayılımalıdır.

Bəstəçi-xanəndə Qulu Əsgərov haqqında məkanından asılı olmayan şərəfə harada, nə zaman söz düşəndə, istər-istəməz estetik fəhmli, dəruni həyatsevərliyi, xəlqi ruhu ilə el-obasına, doğma Azərbaycanına bağlı olan, sənət kəşkəncəsində parlayan ulduz kimi şəvq saçan nuri bir alıcınab seçmişliyi göz önündə

dayanır. Onun qəlbləri ehtizaza gətirən muğam ifaçılıq manerəsi, qüdsi, əzəli poetik təfəkkür səltənətindən parvəriş tapmışdır.

Səsindəki malahət,

həznilik, incəlik, şaqraq keçidlər sanki ömür-gün yolunda ona başx olunmuş ilahi nemətlər idi. Oxuduğu muğam dəsgahlarının səlist ifası ilə insan duyğularına hakim kəşbi ilə, bu hissələrə malhəmkir səbatlı qatan ustad xanənda təkcə Ələkməz deyil, həm də dünya ərsəsində, əsl püxtələşmiş məktəb yolu olan novator sənət fəadəsi idi. Onun opera sənətkarlığı xüsusən milli və bəşəri siqlətə səykinən ecəzkar sənət mücəssəməsi idi.

Bütün bu keyfiyyətlər dahi sənət xiridarının muğam ifaçılığında həsr olunmuş heyat dolaylarına yaxından bələd olmaqla hər bir kitabsevərin bu vəsaitlə tanış olacağına birmənəli olaraq həç bir şək-küşb-ə qoymur. Yəqin ki, hər bir şüurlu oxucu yüksek harmonik səbatlı qələmə alınmış "Dolanaram başına"nın heyrat ələmi"ni vərəqlərkən, bir daha Qulu Əsgərov sənətinin fütühatı haqqında aydın təsvüvü yaradacaq, ipə-sapa düzülən söz və sənət ələminin inci nağılları ilə öz mənəvi dünyasını bəzəyəcəkdir.

İnanırıq ki, digər qədrbilən oxucular da təzliklə bəhs etdiyi məktəbin başqa məhəbbətliyi ilə tanış olub, öz fikri və mülahizələrini bildirecəklər. Biz yalnız kitabın ümumi, küll halında olan məlum haqiqətlərini izhar etdik.

Haşiyə: kitabın araya-ərsəyə gəlməsində, həç şübhəsiz müəllif uğuru böyükdür. Çünki yaradıcı seçmişliyi haqqında dolğun fikir, aydın məram o zaman qanəətəbəx hesab olunur ki, fakt və hadisələri gərgin axtarış, dərin zəhmət, bir də məsuliyyətlili şəxsi əmək yolu ilə axtarışlar soracağına düşsən.

Məhz, bu cəhətdən kitab ələmində təfsilatlı təhili yolu tapmaq, aydın, lakonik və səlist deyim tərzli seçməklə, oxucunu haqiqətə inandırmaq jesti ilə arxiv və muzey salna-

mələrinə müraciət etmək, bu yolda əsil vələdəş fəvədicə dayanıb, məsələlərə yaradıcı münasibət göstərmək hər bir yazarın müdriklik yolunda qazandıqı uğurlu təcrübədən, peşəkərtliqdən xəbər verir. Professor Vidadi Xəlilovun bədi-estetik fikir tarixindəki müstəsna rolu da bu cəhətdən danılma zdir. Onun iti ağılla, dərin zəkaya, yüksək yaradıcı potensiala qadir yaradıcılıq yolu oxucu dünyası üçün həmişə parlaq nəmiş əşq, mənəvi-estetik baxışlar sistemini həyatsevərlik nümunəsi üzərində kökləyir və bunun nəticəsi kimi dərin məzmun dəyərlərini ehtiva edən təbiət, cəmiyyət və incəsənət gözəlliklərini real gerçəkliklər səviyyəsində dərk etməkdə ona yarımcı olur...

"Dolanaram başına"nın heyrat ələmini gətirən seçki oxucu kütləsi üçün aydın çıraq tutan bu kitabda min bir ehtişamla səslənən fikir və mülahizələrdə oxucu qəlbini riqqətə gətirən qiymətli məqamlar çoxdur. Sənət və sənətkarlığı naminə qələmə alınmış kitabın idəyaya siqlətli, estetik qayəsi həm də onu deməyə imkan verir ki, "Sənət ələminə gələndən bəri", "Qəlb oxşayan məhnləriylə...", "Grammofon vallarını sədasıyılı", "Konserit-ifaçılıq fəaliyyəti ilə", "Səmad Vurğun lirikasının estetik idəalının təsiri ilə", habelə "Opera teatrının səhnəsində", ələca də novator "Pədaqoji fəaliyyəti" ilə ustad sənəti-pədaqoji zirvəsinə ucalan el nağməkarı kimi əfsanəvi muğam bilicisi, xanəndə Qulu Əsgərovun idəyamenəvi irsini qoruyub saxlamada da kitabın böyük təsiri danılmazdır. Düşünürəm ki, qədrbilən oxucular bu kitabdan aldıkları bədi-estetik zövqü uzun müddət yaşadacaq, onu əbədiyaşarlıq nümunəsi kimi stoluştə kitablarına çevirəcəklər.

Vidadi Bəşirov,
Azərbaycan Dillər Universitetinin
Pədaqogika kafedrasının dosenti,
pədaqogika üzrə fəlsəfə doktoru

